

Reviseren, tekstkwaliteit en moment

Een onderzoek naar reviseren in de moedertaal en tweede taal

Universiteit Utrecht

Liselotte van Keulen 3061523
Universiteit Utrecht
Communicatie en informatiewetenschappen
Bachelor Eindwerkstuk 2009, blok 1
03-11-2009

Begeleidende docente: Daphne van Weijen

Samenvatting

In dit onderzoek wordt het revisieproces met een aantal belangrijke aspecten in verband gebracht. Namelijk: tekstkwaliteit, het moment van revisie en T1, de moedertaal, en T2, de tweede taal. Deze combinatie is in voorgaande onderzoeken nog weinig gemaakt. Dit onderzoek borduurt voort op het proefschrift van Daphne van Weijen (2009). Zij heeft in haar proefschrift verschillende schrijfprocessen met de aspecten in verband gebracht, maar is nog niet diep ingegaan op het proces reviseren. Het doel van deze studie is om te onderzoeken of er een relatie is tussen het moment van revisie: begin, midden, eind; en de tekstkwaliteit. Deze relatie is onderzocht voor T1, Nederlands en T2, Engels. Uit het theoretisch kader ontstonden verwachtingen die de basis hebben gevormd voor een drietal hypothesen. De onderzoeksvraag luidt: *Is er een relatie tussen het moment waarop schrijvers reviseren en de tekstkwaliteit in het Nederlands, T1, en het Engels, T2*

Aan dit onderzoek deden tien eerstejaars Engels studenten mee. Zij kregen de opdracht om acht korte betogende teksten te schrijven, vier in hun moedertaal, Nederlands, en vier in hun tweede taal, Engels. Deze teksten werden onder hardopdenkcondities geschreven. De protocollen die hieruit voort kwamen, mochten wij, ik en vijf medestudenten, gebruiken voor ons onderzoek. Voor het coderen van de hardopdenkprotocollen is er een eigen codeerschema ontwikkeld. Aan de hand van dit schema zijn de verschillende revisies gecodeerd. De verschillende revisies uit het codeerschema zijn weer onderverdeeld in twee groepen: de lage en de hoge revisies.

Uit de resultaten blijkt dat geen van de hypothesen volledig kunnen worden aangenomen. Wel kunnen er een aantal conclusies worden getrokken. Ten eerste blijkt dat schrijvers juist meer reviseren in het Nederlands dan in het Engels, terwijl het tegenovergestelde werd verwacht. Ten tweede voeren schrijvers op andere momenten lage revisies uit in het Engels dan in het Nederlands. Tenslotte blijkt dat reviseren in het begin van de tekst invloed heeft op de tekstkwaliteit in het Nederlands.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Theoretisch kader	5
2.1 Onderzoeksvraag en hypotheses	6
3. Methode	7
3.1 Proefpersonen	7
3.2 Procedure	7
3.3 Taken	7
3.4 Data	7
3.5 Tekstkwiteit	8
3.6 Toetsing	8
4. Resultaten	9
4.1 Hypothese 1	9
4.1.1 Lage revisies	9
4.1.2 Hoge revisies	11
4.2 Hypothese 2	13
4.2.1 Lage revisies	13
4.2.2 Hoge revisies	13
4.3 Hypothese 3	13
4.3.1 Nederlands	13
4.3.2 Engels	14
5. Conclusie	15
5.1 Discussie	15
Literatuurlijst	17
Bijlagen	18
Bijlage 1: Tabel overeenstemming codeurs	18
Bijlage 2: Codeerschema	19

1. Inleiding

Even achter de laptop een e-mail typen of een rapport uittikken. Voor veel mensen is dit dagelijkse kost. Natuurlijk worden er in de e-mails en rapporten ook fouten gemaakt. Denk maar eens na hoe vaak er een tyfout gemaakt wordt. Woorden worden niet alleen maar gecorrigeerd omdat ze fout geschreven zijn, ook worden regelmatig woorden vervangen voor synoniemen of wordt er een deel van een zin gewist. Al deze veranderingen worden revisies genoemd. Het maken van deze revisies in teksten, wordt gezien als een belangrijk en essentieel onderdeel van het schrijven. Ook is reviseren een belangrijke vaardigheid voor de ontwikkeling van schrijvers (Stevenson, Schoonen, & De Glopper, 2006). Reviseren an sich is dus een belangrijk proces, maar nog interessanter wordt het als reviseren in verband gebracht wordt met de variabele tekstkwaliteit. Er zijn veel studies geweest die onderzoek hebben gedaan naar schrijfprocessen en tekstkwaliteit. Maar er zijn nog niet veel studies die hebben gekeken naar het schrijfproces reviseren in combinatie met tekstkwaliteit. Daarom worden deze aspecten in dit onderzoek met elkaar in verband gebracht. Daphne van Weijen (2009) heeft in haar proefschrift verschillende schrijfprocessen met tekstkwaliteit in verband gebracht, maar ze is nog niet uitgebreid ingegaan op het proces reviseren. Dit onderzoek is een vervolg op haar onderzoek en gaat wel in op het revisieproces. Om deze studie in korte tijd goed uit te kunnen voeren, is er gebruik gemaakt van de data van Van Weijen (2009).

Een volgende variabele die in dit onderzoek wordt meegenomen is de taal. Goed Engels schrijven en spreken wordt steeds belangrijker; helemaal voor hoger opgeleiden (van Weijen, 2009). Vandaar dat er gekeken gaat worden naar de tekstkwaliteit in het Nederlands, de moedertaal, en in het Engels, de tweede taal.

De laatste variabele die een grote rol speelt in dit onderzoek is de tijd. Voorgaande onderzoeken richten zich vaak alleen op de frequentie van de processen. Als een onderzoek zich alleen beperkt tot de frequentie, kan uit de resultaten van het onderzoek blijken dat twee schrijvers hetzelfde revisiegedrag vertonen, terwijl dit niet het geval hoeft te zijn. Een schrijver die bijvoorbeeld alleen op het eind veel reviseert kan net zoveel revisies uitvoeren als iemand die in het begin, midden en eind een aantal keer reviseert. De onderzoeksvraag bij deze studie luidt daarom als volgt: *Is er een relatie tussen het moment waarop schrijvers reviseren en de tekstkwaliteit in het Nederlands, T1, en het Engels, T2?*

In het volgende hoofdstuk, het theoretisch kader, worden de begrippen aan de hand van de literatuur uitgelegd. Ook worden in het theoretisch kader de hypothesen opgesteld. In hoofdstuk 3 volgt een algemene beschrijving van de opzet van het onderzoek. In hoofdstuk 4 worden de resultaten besproken, waarna tenslotte in hoofdstuk 5 de conclusie en discussie van het onderzoek wordt gegeven.

2. Theoretisch kader

Fitzgerald (1987: 484) schreef: *“Revision means making any changes at any point in the writing process. It involves identifying discrepancies between intended and instantiated text, deciding what could or should be changed in the text and how to make desired changes and operating, that is, making the desired changes. Changes may or may not affect the meaning of the text and they may be major or minor”*. Reviseren betekent dus volgens Fitzgerald het aanbrengen van veranderingen. Hayes en Flower waren in 1980 de eersten die reviseren en het schrijfproces vanuit een cognitief-psychologische benadering bekeken. Zij kwamen met *“a working model for the writing process”* (Hayes & Flower 1980). Schrijven wordt sinds deze tijd niet meer gezien als een vertaling van gedachten van de geschreven taal, maar als een ingewikkeld proces waarin verschillende factoren een rol spelen. In hun model staan drie concepten centraal: het lange termijn geheugen van de schrijver, de taakomgeving en het schrijfproces. Het schrijfproces omvat het plannen, het formuleren en het reviseren van de tekst. Hayes en Flower verklaren het begrip revisie aan de hand van het schrijfprocesmodel uit. Hierbij maken zij in het revisieproces een onderscheid tussen lezen en redigeren.

Het reviseerproces kan ook op een andere manier verklaard worden, namelijk door het maken van een classificatie van de verschillende soorten revisies. Dat wordt in dit onderzoek gedaan. Voor het maken van het codeerschema (zie bijlage 2) en voor mijn onderzoek is het van belang om verschillende soorten revisies te onderscheiden. Zoals in verscheidene literatuur wordt aangegeven, kan je niet alle revisies op één hoop gooien. Zo categoriseert Sommers (1980) revisies als volgt: verwijderen, vervangen, verschuiven en reorganiseren. Faigly en Witte (1981) gebruiken een andere verdeling. Namelijk een surface-based revisie en een text-based revisie. De surface-based revisie voegt geen nieuwe informatie toe aan de tekst en verwijdert geen oude informatie uit de tekst. De text-based revisie voegt juist wel informatie toe aan de tekst of verwijdert juist oude informatie. Chanquoy (1997) maakt net als Sommers (1980) ook onderscheid tussen twee categorieën revisies. De eerste is de oppervlakte revisies, hieronder vallen punctuatie, herschrijven van een woord, spelling en grammatica. Onder de tweede categorie vallen de diepe/semantische revisies. Deze revisies wijzigen de betekenis van de tekst. Voor dit onderzoek zijn de verschillende revisies van het codeerschema (zie bijlage 2) aan de hand van de voorgaande literatuur verdeeld in twee groepen. Deze groepen zijn lage en hoge revisies genoemd.

Dit onderzoek richt zich dus op het schrijfproces reviseren. Omdat dit proces in voorgaande onderzoeken nog weinig in verband is gebracht met de variabele tijd, wordt dit in dit onderzoek wel gedaan. Tijd is namelijk een essentiële variabele. Rijlaarsdam en Van den Bergh (2006) geven aan dat als het moment waarop de activiteit plaatsvindt uit de analyse wordt gelaten, het dan lastig is om een relatie te vinden tussen de cognitieve activiteiten en de tekstkwaliteit. Verscheidene onderzoeken naar het schrijven in T1, de moedertaal, hebben aangetoond dat het moment waarop de activiteit plaatsvindt, in plaats van de hoeveelheid, gerelateerd is aan kwaliteit van de geproduceerde tekst. Met andere woorden, het moment bepaalt de tekstkwaliteit. (Bijvoorbeeld: Breetvelt, et al., 1994; Van den Bergh & Rijlaarsdam, 2001).

Zo blijkt uit de resultaten van Breetvelt, et al. (1994) bijvoorbeeld dat schrijvers die zich op het einde van de tekst focussen op formuleren, kwalitatief betere teksten produceren dan schrijvers die dit niet doen. Over reviseren zegt Breetvelt, et al. (1994) dat dit proces negatief gerelateerd is aan tekstkwaliteit als het moment van revisie in het begin of midden van de tekst plaatsvindt.

Waar nog niet veel onderzoek naar gedaan is, is schrijfprocessen in taal 1 en taal 2 die de tekstkwaliteit en beide talen in verband brengt (Couzijn, Van den Bergh, & Rijlaarsdam, 2002; Uzawa, 1996). Wel zijn er onderzoeken gedaan naar andere schrijfprocessen en taal. Zo heeft van Weijen (2009) gekeken naar de processen lezen,

formuleren en plannen. Er blijken verschillen te zijn in de taal waarin schrijvers schrijven en het moment waarop ze verschillende processen uitvoeren. Ideeën genereren bijvoorbeeld, heeft in het Nederlands alleen een positief effect aan het begin van het proces; in het Engels is dit tijdens het hele proces het geval. Waar nog niet veel onderzoek naar tekstkwaliteit is gedaan, zijn er wel verscheidene studies naar schrijfprocessen en reviseren in de moedertaal en de tweede taal van schrijvers. Zo blijkt uit verscheidene onderzoeken dat er meer wordt gereviseerd in de tweede taal dan in de moedertaal (Stevenson, Schoonen, & De Gloppe, 2006; Thorson, 2000; Silva, 1993).

Naast het moment waarop schrijvers reviseren is ook de tekstkwaliteit van belang. Van den Bergh en Rijlaarsdam (2001) deden een onderzoek naar het moment waarop het proces plaatsvindt in relatie tot de tekstkwaliteit. Uit de resultaten blijkt dat taak representatie alleen tijdens de beginfase van de tekst een positief verband heeft met tekstkwaliteit. Daarnaast bleek ook dat de formulerende activiteiten alleen een positief verband hebben met tekstkwaliteit in het midden en aan het einde van de tekst. Ook Breetvelt (1994) deed soortgelijk onderzoek. Zijn conclusie is dat schrijvers die op het einde van hun tekst formuleren, beter in staat zijn om kwalitatief goede teksten te produceren.

2.1 Onderzoeksvraag en hypotheses

Zoals verschillende auteurs al aangeven is er meer onderzoek nodig om te kijken naar de verhouding tussen reviseren, tekstkwaliteit en het moment waarop gereviseerd wordt (Broekkamp & Van den Bergh, 1996; Stevenson, Schoonen, & De Gloppe, 2006; Thorson, 2000). Vandaar dat er de volgende onderzoeksvraag is opgesteld:

Is er een relatie tussen het moment waarop schrijvers reviseren en de tekstkwaliteit in, T1, Nederlands en T2, Engels?

T1 is de moedertaal, in dit geval Nederlands, en T2 is Engels.

Het moment van revisie is in deze vraag de onafhankelijke variabele. De afhankelijke variabele is de tekstkwaliteit.

Op basis van de theorieën die in het theoretisch kader behandeld zijn, zijn voor dit onderzoek drie hypotheses opgesteld die helpen antwoord te geven op de onderzoeksvraag.

Hypothese 1: *Schrijvers reviseren meer in T2 dan in T1.*

Hypothese 2: *Schrijvers reviseren op andere momenten in T1 dan in T2.*

Hypothese 3: *Schrijvers die in het midden en op het eind reviseren produceren teksten met een hogere tekstkwaliteit.*

3. Methode

Dit onderzoek borduurt voort op het onderzoek van Van Weijen (2009).

3.1 Proefpersonen

De proefpersonen in dit onderzoek zijn tien eerstejaars Engelse taal studenten. Deze groep is geselecteerd omdat er een homogene groep gewenst is en omdat er een grote populatie eerstejaars studenten was waar uit gekozen kon worden (van Weijen, 2009).

3.2 Procedure

De tien proefpersonen kregen allemaal acht schrijftaken. Deze taken moesten de vorm krijgen van betogende teksten. Elke proefpersoon kreeg vier Nederlandse taken en vier Engelse taken. Deze taken werden uitgevoerd door middel van de hardopdenkmethode. Tijdens de eerste sessie werden de proefpersonen getraind om te werken met de hardopdenkmethode. De proefpersonen kregen dertig minuten per tekst. Alles is opgenomen met audio- en video apparatuur (voor een uitgebreide beschrijving van de procedure zie van Weijen, 2009).

3.3 Taken

Elke proefpersoon kreeg in totaal acht taken: vier Nederlandse taken en vier Engelse taken. De taken zijn allemaal identiek alleen het onderwerp verschilt. De acht onderwerpen zijn: onderwijs in het Engels, surveillance camera's, het krijgen van kinderen, het gebruik van de mobiele telefoon, orgaan donatie, het downloaden van muziek, leven als een student en de legalisatie van softdrugs. De proefpersonen werd gevraagd om een betogende tekst te schrijven over deze onderwerpen voor een wedstrijd van een universiteitskrant. De taak bestond uit informatie over het doel, het onderwerp, het publiek en zes korte bronnen over het onderwerp. De proefpersonen werd gevraagd om voor of tegen het onderwerp te zijn. De taken werden uitgevoerd in willekeurige volgorde.

3.4 Data

Elke uitgevoerde taak is omgezet in een hardopdenkprotocol. De protocollen zijn gesegmenteerd en gecodeerd om onderscheid te maken tussen de verschillende cognitieve processen. De coderingen die gebruikt zijn in het onderzoek van Van Weijen (2009) zijn voor dit onderzoek niet genoeg gespecificeerd. In samenwerking met vijf mede studenten is een codeerschema opgesteld die de cognitieve processen verder specificeren (zie bijlage 2). Voor het uitwerken van het codeerschema is gebruik gemaakt van het artikel van Stevenson, Schoonen en De Glopper (2006).

Voor dit onderzoek is alleen het cognitieve proces reviseren van belang. De revisies zijn opgedeeld in twee groepen: lage revisies en hoge revisies. Bij de lage revisies horen het verbeteren van spel- en typfouten en de overige revisies (zie tabel 1). Bij de hoge revisies horen de revisies die meer de 'inhoud en stijl' van de tekst veranderen (zie tabel 2). In onderstaande tabellen staan de verschillende soorten revisies met een uitleg.

Tabel 1: Overzicht en uitleg van de lage revisies

<i>Lage revisie</i>	<i>Actie door proefpersoon</i>
Reviseren van formele kenmerken: spelling, grammatica & interpunctie	Het verbeteren van spel-, interpunctie- en grammaticafouten
Reviseren van formele kenmerken: typfouten	Het verbeteren van typfouten
Niet geslaagde revisie	Als het woord wordt gewist en daarna precies hetzelfde woord opnieuw typt
Overige revisies	Restcategorie voor revisies die niet onder te brengen zijn in andere categorieën

Tabel 2: Overzicht en uitleg van de hoge revisies

<i>Hoge revisie</i>	<i>Actie door proefpersoon</i>
Reviseren van betekenis op woordniveau	Wist een woord en typt een woord met een duidelijk andere betekenis, dus geen synoniemen
Reviseren van betekenis op zins(deel)niveau	Wist een deel van de zin en begint een nieuwe zin met een andere betekenis
Reviseren van betekenis op alinea-niveau of hoger	Wist grotere tekstdelen en begint een nieuwe alinea met een andere betekenis
Reviseren van stijl	Wijzigingen van toon, woordgebruik, herformuleringen etcetera in de tekst

De protocollen zijn gecodeerd door zes codeurs. Elk protocol werd door twee codeurs gecodeerd om de mate van overeenstemming tussen de codeurs te testen. De overeenstemming tussen de codeurs is in Kappa's en percentages gemeten (zie bijlage 1). Voor de Nederlandse protocollen is er een Kappa van .71 en een percentage van 74%, dit betekent dat er een behoorlijke mate van overeenstemming tussen de codeurs is. Voor de Engelse protocollen is er een Kappa van .56 en een percentage van 64%. Deze overeenstemming is matig.

3.5 Tekstkwaliteit

De tekstkwaliteit is in dit onderzoek niet bepaald. Van Weijen (2009) heeft in haar onderzoek de kwaliteit bepaald, en hier mag in dit onderzoek gebruik van gemaakt worden.

De kwaliteit van de teksten is bepaald door een jury bestaande uit vijf mensen. Deze jury heeft de teksten op twee manieren beoordeeld, namelijk op een analytische en een holistische manier. De betrouwbaarheid bleek bevredigend voor beide methodes (analytisch: $\alpha = .88$, holistisch: $\alpha = .82$). De correlatie tussen de twee vrij bewezen methodes was hoog ($r = .74$). De scores werden gecombineerd in één algemene score voor tekstkwaliteit. De scores zijn berekend als z-scores.

3.6 Toetsing

Voor het toetsen van de hypothesen maken we gebruik van het statistische rekenprogramma SPSS 16. Er wordt een general linear model uitgevoerd en een regressieanalyse.

4. Resultaten

Dit onderzoek probeert antwoord te geven op de volgende hoofdvraag: *Is er een relatie tussen het moment waarop schrijvers reviseren en de tekstkwaliteit in het Nederlands, T1 en Engels, T2?* Om antwoord te geven op de hoofdvraag is er een aantal statistische toetsen uitgevoerd. Voor het toetsen van de hypothesen is er gebruik gemaakt van een general linear model en een regressieanalyse.

De resultaten zullen per hypothese besproken worden. De resultaten die hypothese 1 toetsen zijn in paragraaf 4.1 uitgewerkt. De resultaten die hypothese 2 toetsen zijn in paragraaf 4.2 uitgewerkt en de resultaten die hypothese 3 toetsen zijn in paragraaf 4.3 uitgewerkt.

4.1 Hypothese 1

Uit de literatuur (zie theoretisch kader) heerst de verwachting dat schrijvers meer reviseren in T2 dan in T1. Om te onderzoeken of deze hypothese aangenomen kan worden, voeren we een variantie analyse van meerdere factoren oftewel een general linear model uit.

Deze hypothese is eenzijdig getoetst. Daarom zijn de significantiewaarden door twee gedeeld.

4.1.1 Lage revisies

De significantiewaarde van de Mauchly's sphericity test is $p=.0875$. Deze test is dus niet significant, omdat het groter is dan de gehanteerde significantieniveau van $p=.05$. Er mag nu aangenomen worden dat de varianties van de verschillende groepen gelijk zijn. De sphericity assumed voor het moment waarop gereviseerd wordt is wel significant ($F=36.222$, $df=2$, $p=.000$). Er is sprake van een hoofdeffect voor het moment waarop er gereviseerd wordt bij lage revisies. Ook is er een interactie-effect tussen reviseren en taal. De significantiewaarde van de sphericity assumed is lager dan $.05$ ($F=3.412$, $df=2$, $p=.0175$). Dus het moment waarop gereviseerd wordt per taal verschilt significant.

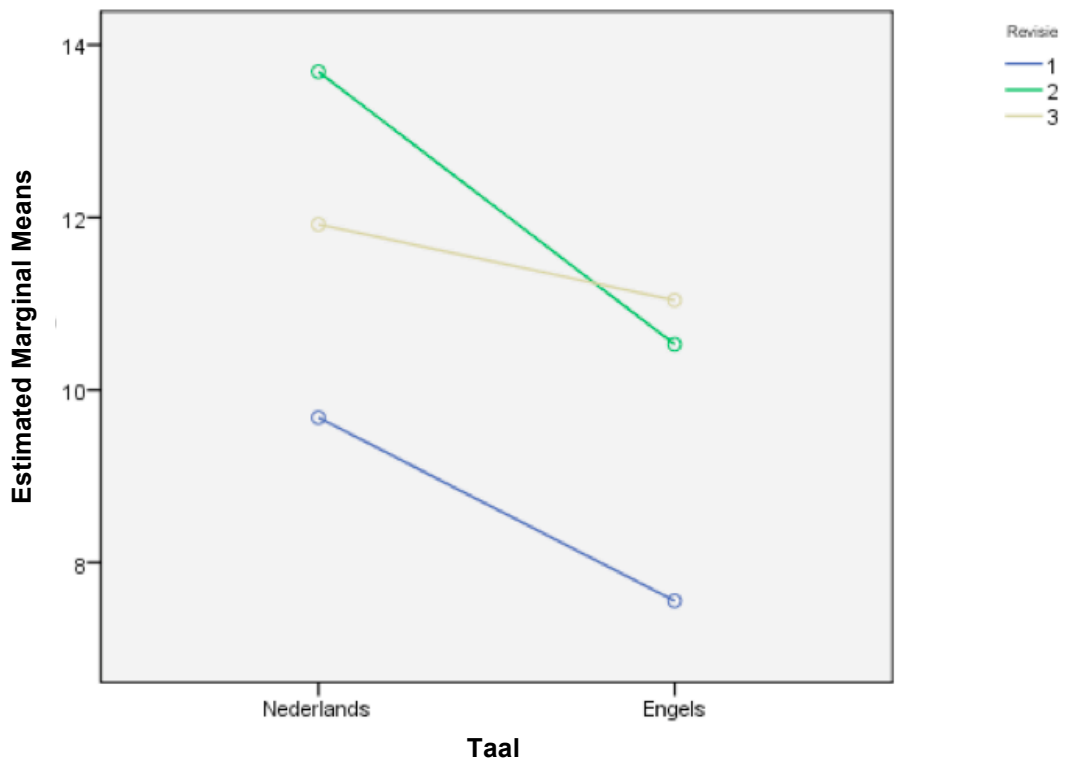
Tenslotte is onderzocht of er een hoofdeffect is tussen beide talen ($F=9.879$, $df=1$, $p=.001$). Dit hoofdeffect is er, dus wordt er in de ene taal meer gereviseerd dan in de ander. In tabel 3 zien we dat er op alle momenten in T1, Nederlands, meer gereviseerd wordt dan in T2, Engels. Voor de lage revisies kan de hypothese dus worden verworpen.

Tabel 3: Beschrijvende statistiek lage revisies

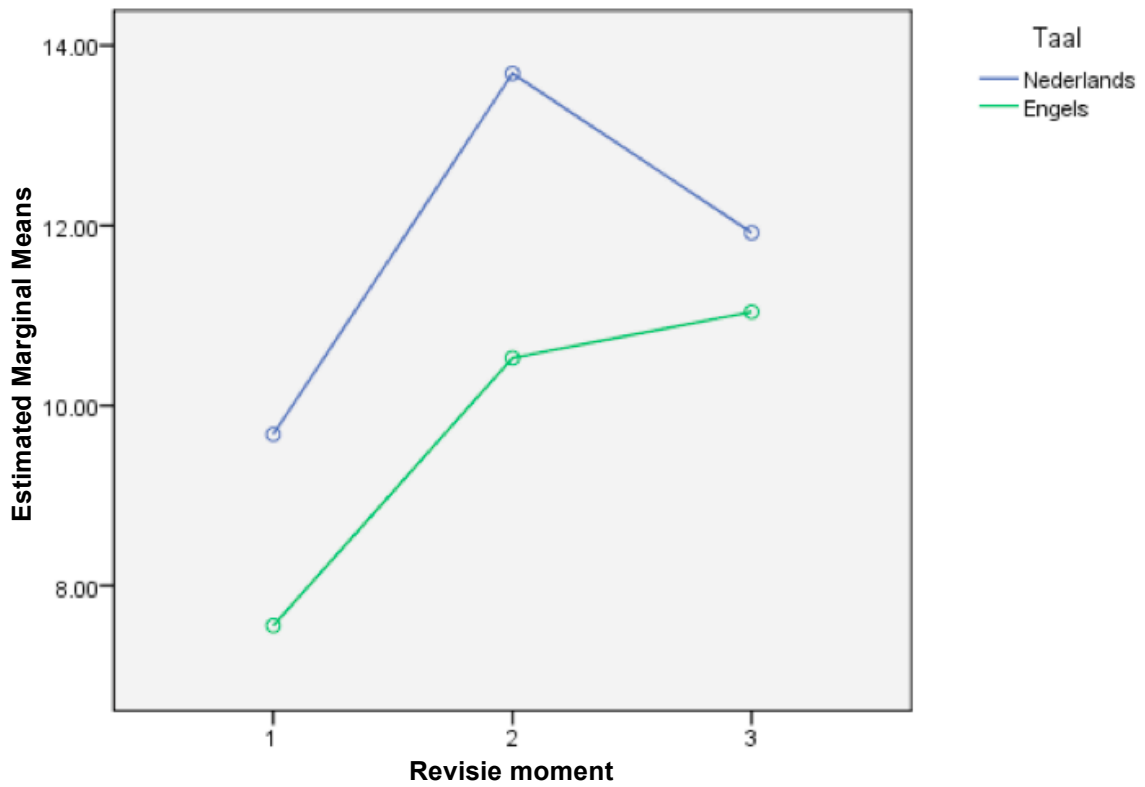
	Taal	Gemiddelde	Standaarddeviatie
Lage revisies begin	Nederlands	9.6801	3.83887
	Engels	7.5562	3.61208
Lage revisies midden	Nederlands	13.6893	3.86560
	Engels	10.5294	3.44559
Lage revisies eind	Nederlands	12.1094	4.18590
	Engels	11.0410	3.11841

Ook uit de onderstaande eerste grafiek blijkt dat er een hoofdeffect is voor de taal. Ook is er een interactie-effect te zien tussen fase 2, het midden, en fase 3 het einde van de tekst. In grafiek 2 is te zien dat in het Nederlands inderdaad meer gereviseerd wordt dan in het Engels.

Grafiek 1: Taal/revisie moment lage revisies

Grafiek 2: Revisie moment lage revisies

4.1.2 Hoge revisies

Voor de hoge revisies wordt dezelfde methode toegepast om te achterhalen of de hypothese kan worden aangenomen of verworpen.

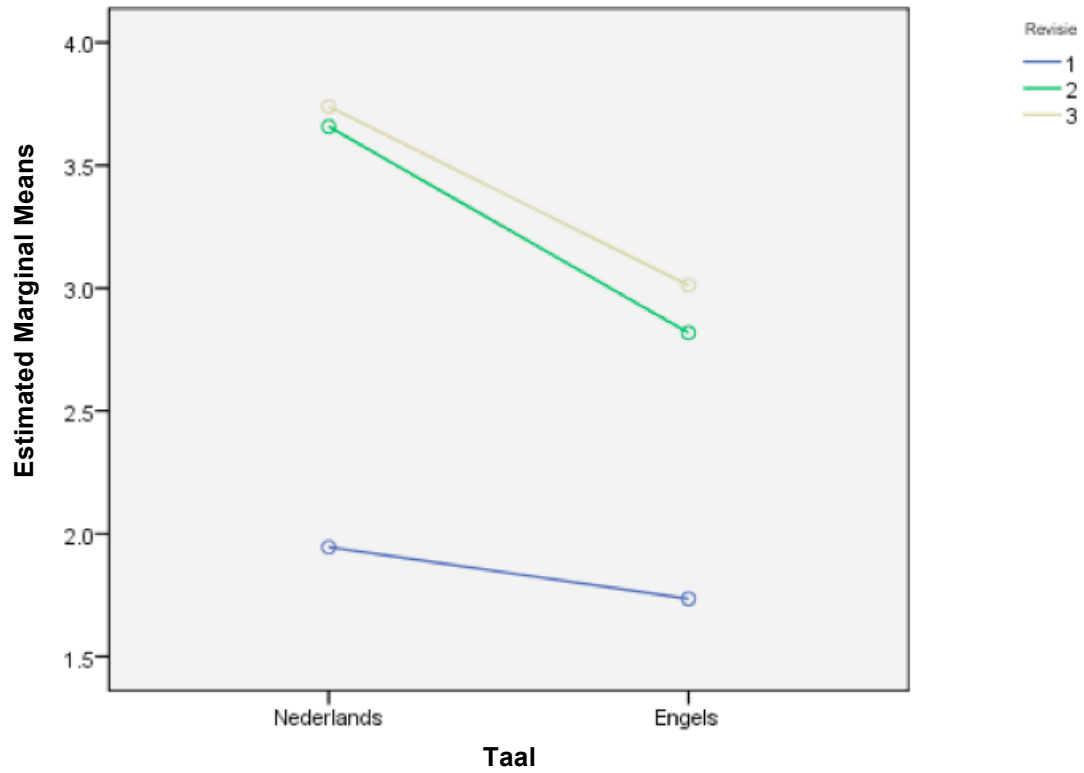
De Mauchly's sphericity test heeft een significantiewaarde van $p=.288$. Deze is dus niet significant. De Sphericity assumed voor het moment waarop gereviseerd wordt is significant ($F=35.938$, $df=2$, $p=.000$). Er is dus een hoofdeffect voor het moment waarop gereviseerd wordt bij de hoge revisies. De significantie voor het effect tussen reviseren en taal is ($F=1.407$, $df=2$, $p=.124$). Er is dus geen interactie-effect tussen reviseren en taal voor de hoge revisies. Ook is er in de plot te zien dat er geen interactie-effect is. Tenslotte is onderzocht of er sprake is van een hoofdeffect tussen de beide talen ($F=6.493$, $df=1$, $p=.0065$). Ook bij de hoge revisies wordt er meer gereviseerd in de ene taal dan in de andere. In de onderstaande tabel kan worden gezien dat er bij de hoge revisies meer gereviseerd wordt in het Nederlands dan in het Engels.

Tabel 4: Beschrijvende statistiek hoge revisies

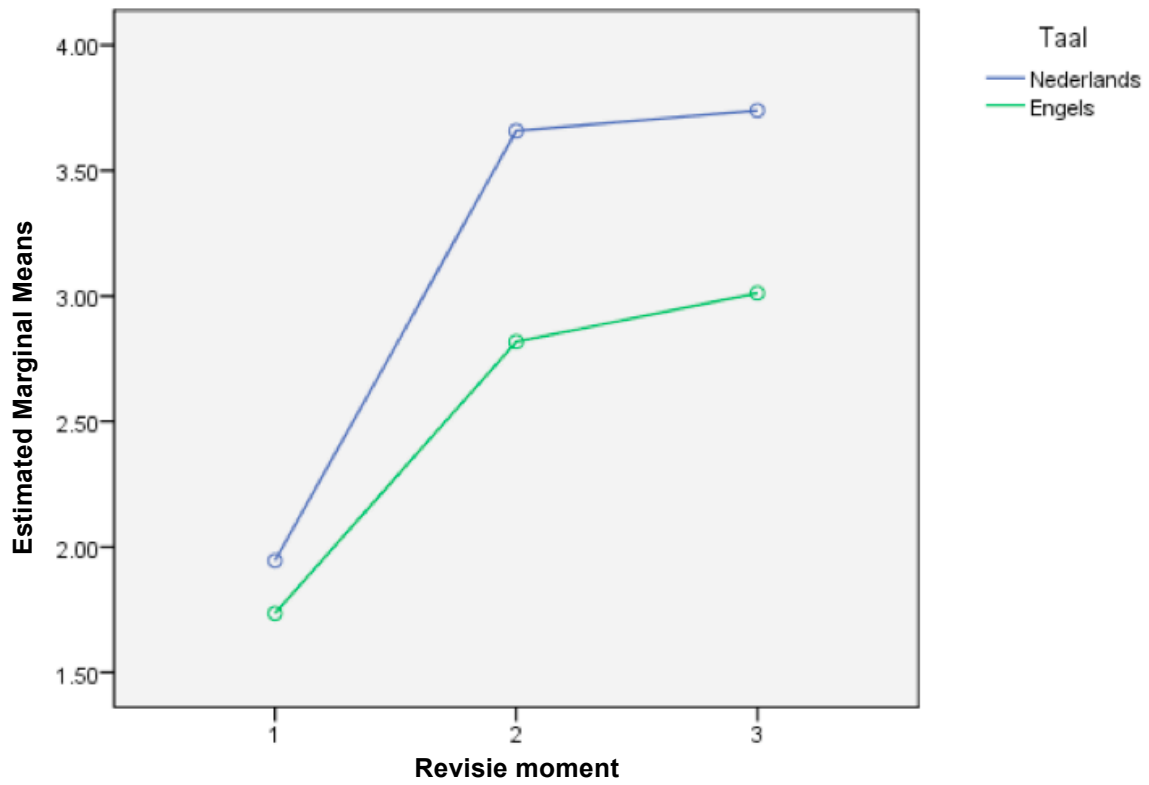
	Taal	Gemiddelde	Standaarddeviatie
Hoge revisies begin	<i>Nederlands</i>	1.9452	1.32692
	<i>Engels</i>	1.7350	.90870
Hoge revisies midden	<i>Nederlands</i>	3.6581	1.85115
	<i>Engels</i>	2.8176	1.16803
Hoge revisies eind	<i>Nederlands</i>	3.7395	1.95088
	<i>Engels</i>	3.0116	1.31881

In grafiek 3 is te zien dat er een hoofdeffect is voor het moment waarop gereviseerd wordt. Ook is er te zien dat er geen interactie-effect tussen reviseren en taal voor hoge revisies is. De lijnen kruisen elkaar immers niet.

Grafiek 3: Taal/revisie moment hoge revisies

Grafiek 4: Revisie moment hoge revisies

In het Nederlands wordt dus meer gereviseerd dan in het Engels, dus moet de eerste hypothese voor zowel de hoge als de lage revisies verworpen worden.

4.2 Hypothese 2

De tweede hypothese luidt: schrijvers reviseren op andere momenten in T1 dan in T2. Ook deze hypothese wordt getoetst aan de hand van het GLM model.

4.2.1 Lage revisies

Uit de resultaten van de eerste hypothese bleek, dat voor de lage revisies er een hoofdeffect is voor het moment waarop er gereviseerd wordt. En dat er ook een interactie-effect is tussen reviseren en taal. Dit interactie-effect is goed te zien in de tweede grafiek. Hier is te zien dat er in het Engels meer gereviseerd wordt op het eind dan in het midden, voor het Nederlands is dit juist andersom. Dus reviseren schrijvers inderdaad op andere momenten in T1 dan in T2; dit geldt voor de lage revisies.

4.2.2 Hoge revisies

Uit de resultaten voor de hoge revisies blijkt dat er een hoofdeffect is voor het moment waarop er gereviseerd wordt, maar dat er geen interactie-effect is tussen reviseren en taal is. Zoals te zien is in grafiek 4, wordt er zowel in het Nederlands als in het Engels op dezelfde momenten gereviseerd. Zowel in het Nederlands als in het Engels wordt dus het minst gereviseerd aan het begin van de tekst en het meest aan het einde van de tekst gereviseerd.

De tweede hypothese kan aangenomen worden voor de lage revisies, maar moet verworpen worden voor de hoge revisies.

4.3 Hypothese 3

In de derde hypothese wordt de onafhankelijke variabele, moment van revisie, gecombineerd met de afhankelijke variabele de tekstkwaliteit. De hypothese luidt als volgt: schrijvers die in het midden en op het eind reviseren produceren teksten met een hogere tekstkwaliteit. De significantie waarden uit de regressieanalyse zijn door twee gedeeld omdat de hypothese eenzijdig is getoetst.

4.3.1 Nederlands

Lage en hoge revisies

Voor het toetsen van deze hypothese is gebruik gemaakt van een regressieanalyse. Eerst is onderzocht of het moment waarop gereviseerd wordt de verschillen in kwaliteitsscores tussen personen verklaart. De analyse voor lage revisies in het Nederlands is significant ($F=2.477$, $df=3$, $p=.0385$). In de coëfficiënttabel is zichtbaar dat alleen de eerste fase, het begin van de tekst, een significante bijdrage levert (zie tabel 5).

Voor de hoge revisies in het Nederlands is de regressieanalyse ook significant ($F=2.546$, $df=3$, $p=.0355$). Ook hier levert het begin van de tekst een significante bijdrage (zie tabel 5).

Tabel 5: Significante resultaten coëfficiënten

	<i>Taal</i>	<i>Moment</i>	<i>Beta</i>	<i>p</i>
Lage revisie	<i>Nederlands</i>	1	-,384	.0135
Hoge revisie	<i>Nederlands</i>	1	-,374	.0105

Reviseren in het begin van de tekst lijkt dus een invloed te hebben op de tekstkwaliteit in het Nederlands. Voor het begin van de tekst in het Nederlands geldt dan: hoe meer er in het begin van de tekst gereviseerd wordt, hoe lager de kwaliteit van de tekst is.

4.3.2 Engels

Lage en hoge revisies

De analyse voor lage revisies in het Engels is significant ($F= 3.189$, $df=3$, $p=.0175$). Maar de coëfficiënts zijn niet significant. De regressieanalyse voor de hoge revisies is niet significant ($F=1.340$, $df=3$, $p=.277$). Helaas kunnen we uit de regressieanalyse dus geen conclusies trekken over reviseren in het Engels.

De hypothese kan helaas niet aangenomen worden, omdat de resultaten alleen iets zeggen over het begin van de tekst terwijl de hypothese gaat over het midden en het eind van de tekst.

5. Conclusie

Het doel van deze studie is om te onderzoeken er een relatie is tussen het moment van revisie, begin, midden, eind, en de tekstkwaliteit. Deze relatie is onderzocht voor T1, Nederlands en T2, Engels.

De onderzoeksvraag luidde als volgt: *: Is er een relatie tussen het moment waarop schrijvers reviseren en de tekstkwaliteit in het Nederlands en Engels?*

De drie hypothesen luiden:

Hypothese 1: *Schrijvers reviseren meer in T2 dan in T1.*

Hypothese 2: *Schrijvers reviseren op andere momenten in T2 dan in T1.*

Hypothese 3: *Schrijvers die in het midden en op het eind reviseren produceren teksten met een hogere tekstkwaliteit.*

Op basis van de resultaten kan er een aantal conclusies getrokken worden. De eerste hypothese moet worden verworpen. Uit de resultaten blijkt dat schrijvers juist meer reviseren in het Nederlands dan in het Engels, dus precies het tegenovergestelde van de eerste hypothese.

De tweede hypothese kan aangenomen worden voor de lage revisies, maar moet verworpen worden voor de hoge revisies. Dit houdt in dat schrijvers op andere momenten lage revisies uitvoeren in het Engels dan in het Nederlands. In het Engels wordt meer gereviseerd op het eind van de tekst dan in het midden. In het Nederlands wordt er meer gereviseerd in het midden van de tekst dan op het eind. In het begin wordt er in beide talen het minst gereviseerd van de drie momenten. Voor de hoge revisies waren er geen significante resultaten.

De derde hypothese kan niet aangenomen worden. Uit de resultaten kan alleen geconcludeerd worden dat reviseren in het begin van de tekst een invloed lijkt te hebben op de tekstkwaliteit in het Nederlands. Voor het begin van de tekst in het Nederlands geldt dan: hoe meer er in het begin van de tekst gereviseerd wordt, hoe minder de tekstkwaliteit is.

Op de onderzoeksvraag of er een relatie is tussen het moment waarop schrijvers reviseren en de tekstkwaliteit in het Nederlands en Engels, kan geen antwoord worden gegeven. Uit de resultaten blijkt wel dat er verschillen zijn tussen reviseren in het Nederlands en het Engels. Er wordt namelijk in het Nederlands over het algemeen meer gereviseerd dan in het Engels. Ook worden de lage revisies op andere momenten uitgevoerd in het Nederlands dan in het Engels. Tenslotte kan geconcludeerd worden dat reviseren aan het begin van de tekst in het Nederlands invloed heeft op de tekstkwaliteit.

5.1 Discussie

Het belangrijkste punt van discussie zijn de twee groepen revisies, de lage en hoge revisies. In het theoretisch kader wordt uitgelegd waarom de revisies niet als één groep gezien mogen worden. Tijdens het verwerken van de data en het interpreteren van de resultaten is hier dan ook rekening mee gehouden. Maar de hypothesen zijn opgesteld aan de hand van één groep revisies. Zo zijn er dus resultaten voor de verschillende groepen revisies en hypothesen voor maar één groep revisies. Er is besloten om deze methode toe te passen omdat het al vrij lastig was concrete verwachtingen te formuleren voor een groep revisies. De literatuur over revisies in combinatie met tekstkwaliteit en T1/T2 was namelijk erg beperkt. Het zou nog moeilijker worden om hypothesen op te stellen als er ook verwachtingen over twee groepen revisies in verwerkt moesten worden. Een suggestie voor vervolgonderzoek zou zijn om in de hypothesen onderscheid te maken in twee groepen revisies.

Er zijn een aantal afwijkende resultaten. Zo moet de eerste hypothese verworpen worden omdat de resultaten de hypothese precies tegenspreken. Uit de resultaten blijkt

dat er namelijk meer gereviseerd wordt in het Nederlands dan in het Engels. Nou is het zo dat deze verschillen wel heel klein zijn. Dus dit zou dan toeval kunnen zijn. Misschien moeten er voor deze hypothese meer proefpersonen opgenomen worden in de data. Een andere mogelijke verklaring zou zijn dat schrijvers vaker in het Nederlands schrijven en dit dus meer vanuit automatisme doen, waardoor de kans op fouten mogelijk groter is.

De derde hypothese kon niet aangenomen worden. Uit de resultaten kon er alleen iets geconcludeerd worden over het begin van de tekst. De hypothese ging over het midden en het eind van de tekst. In vervolgonderzoek kan het begin van de tekst misschien ook meegenomen worden in de hypothese.

Tenslotte zijn er nog een paar suggesties voor vervolgonderzoek. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van teksten uit één genre, namelijk betogende teksten. Dus kunnen er ook alleen conclusies getrokken worden uit dit genre. Voor vervolgonderzoek zouden er meerdere genres gebruikt kunnen worden. De proefpersonen voor dit onderzoek komen allemaal uit dezelfde 'groep'. Namelijk eerstejaars Engels studenten aan de universiteit. Deze proefpersonen hebben allemaal een bepaald niveau van schrijven in T1 en T2. Dus de vergelijking die gemaakt is, is er één van schrijvers op hetzelfde niveau. Voor vervolgonderzoek zouden er ook vergelijkingen gemaakt kunnen worden tussen schrijvers op verschillende niveaus. (Van Weijen, 2009)

Literatuurlijst

- Van den Bergh, H., & Rijlaarsdam, G. (2001). Changes in cognitive activities during the writing process and relationships with text quality. *Educational psychology*, 21 (4), 373-385.
- Van den Bergh, H., Rijlaarsdam, G., & Breetvelt, I. (1993). Revision process and text quality: An empirical study. In G. Eigler & T. Jechle (Eds.), *Writing, current trends in European research* (pp. 133-147). Freiburg : Hochschulverlag gmbh.
- Breetvelt, I., Van den Bergh, H., & Rijlaarsdam, G. (1994). Relations between writing processes and text quality: When and how? *Cognition and Instruction*, 12 (2), 103-123.
- Broekkamp, H., & Van den Bergh, H. (1995). Aandachtsstrategieën bij het reviseren in een vreemde taal: de invloed van de taakomgeving. *Tijdschrift voor onderwijsresearch*, 20(3), 245-255.
- Coirier, P., Andriessen, J.E.B., Benardi, B. de & Chanquoy, L. (1997). Argumentative text writing: From planning to translating. Dublin, European Conference of Psychology.
- Couzijn, M., Van den Bergh, H., & Rijlaarsdam, G. (2002). Writing Processes and text quality: effects of L1/L2. Paper presented at the SIG Writing '02 Conference, Staffordshire, UK.
- Faigley, L., & Witte, S. (1981). Analyzing revision. *College Composition and Communication*, 32, 400– 414.
- Fitzgerald, J. (1987). Research on revision in writing. *Review of Educational Research*, 57, 481–506.
- Hayes, J. R., & Flower, L. S. (1980). Identifying the organization of writing processes. In L. W. Gregg & E. R. Steinberg (Eds.), *Cognitive processes in writing* (pp. 3-30). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Van der Hoeven, J. (1996). Children's composing: a study of the relationships between planning and revision skill, writing processes, text quality and linguistic skills. In G.
- Rijlaarsdam, H. Van den Bergh & M. Couzijn (Eds.), *Theories, models and methodology in writing research* (Vol. 2, pp. 108-120). Amsterdam: Amsterdam university press.
- Silva, T. (1993). Toward an understanding of the distinct nature of L2 writing: the ESL research and its implications. *TESOL Quarterly*, 27(4), 657 - 677.
- Sommers, N. (1980). Revision strategies of student writers and experienced adult writers. *College Composition and Communication*, 31 (4), 378-388.
- Stevenson, M., Schoonen, R., & De Glopper, K. (2006). Revising in two languages: A multi-dimensional comparison of online writing revisions in L1 and FL. *Journal of Second Language Writing*, 15, 201-233.
- Van Weijen, D. (2009). Writing processes, text quality, and task effects; Empirical studies in first and second language writing (Vol. 201). Utrecht: LOT.

Bijlagen

Bijlage 1: Tabel overeenstemming codeurs

Tabel 1: Mate van overeenstemming tussen codeurs Nederlands

Portie	Kappa (κ)	Percentage (%)
A	.66	67%
B	.78	82%
C	.76	77%
D	.60	55%
E	.71	78%
F	.73	78%
G	.70	81%
Gemiddeld	.71	74%

Tabel 2: Mate van overeenstemming tussen codeurs Engels

Portie	Kappa (κ)	Percentage (%)
A	.47	48%
B	.45	61%
C	.63	73%
D	.51	57%
E	.54	72%
F	.76	82%
G	.58	54%
Gemiddeld	.56	64%

Bijlage 2: Codeerschema

Proces	Code	Naam	Omschrijving / Voorbeeld
Herlezen Eigen Tekst	11	Herlezen meest recente tekstdeel	Herlezen van de laatste zin of paar zinnen die getypt zijn. Vb. 249 – ‘Een mobiele telefoon is in het eerste geval handig’
	12	Herlezen van eerder tekstdeel	Herlezen van tekstdelen eerder in de tekst of het herlezen van de tekst vanaf het begin. Vb. 509 – ‘is minder belangrijk dan de positieve effecten’
Evalueren	21	Evalueren van formele kenmerken: spelling, grammatica & interpunctie	“Deze zin klopt niet” “Dit moet met een d i.p.v. een t” “Hier moet een punt, geen komma.” “Hoe schrijf/spel je X?” (X = moeilijk woord) Vb. 96 – ‘hoh punt.’ Vb. 408 – 410: Oh wacht! Moet even tussen haakjes’.
	22	Evalueren van typfouten	“Shit! Ik kan echt niet typen vandaag.” “Oeps! Foutje.” 575 – ‘hoh’
	23	Evalueren van stijl	Evaluaties van de toon (passief/actief), aanspreekvorm (u/je), woordgebruik (synoniemen) e.d. ‘Dit woord is niet helemaal wat ik bedoel.’ ‘Ik kan niet op ‘t juiste woord komen’. Vb. 145 – 147: ‘Dit is misschien een beetje lang dus deze even weg halen’
	24	Evalueren van betekenis op woordniveau	Woordniveau is écht 1 woord (met evt. lidwoord erbij) of werkwoord in 2 delen. ‘Verkeerde woord.’ Vb. 383 – ‘misschien niet beter niet zeggen’
	25	Evalueren van betekenis op zin(sdeel)niveau	Zins(deel)niveau is alles dat duidelijk meer dan 1 woord is. ‘Nee, dat bedoel ik niet.’ Vb. 187 – ‘Ik kan beter zeggen dat de mobiele telefoons onmisbaar geworden...’ Vb. 602 – ‘volgens mij waren ze dat’ (over de geraadpleegde bronnen).
	26	Evalueren van betekenis op alineaniveau of hoger	‘mijn mening staat niet in deze alinea’. Vb. 616-619 – ‘nou nog even ... een titel even kijken’
Reviseren	31	Reviseren van formele kenmerken: spelling, grammatica & interpunctie	Het verbeteren van spel-, interpunctie- en grammaticafouten. Vb. 46-48 – ‘...ovelijk → ofelijk’ (ongelofelijk) Vb. 516 – 518 vervangt ‘mezelf’ door ‘me zelf’.

Proces	Code	Naam	Omschrijving / Voorbeeld
	32	Reviseren van formele kenmerken: typfouten	<p>Het verbeteren van typfouten. We spreken van een typfout als aan een of meer van de onderstaande criteria wordt voldaan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De pre-revisievorm is geen woord volgens de orthografische regels van het Nederlands of Engels (vb. NL: 'andeers' ipv 'anders', vb. EN: 'moore' ipv 'more') 2. De pre-revisievorm bevat een lettercombinatie die niet past binnen de mogelijke uitspraak van het woord (vb. belangrijk ipv belangrijk). 3. Uit de semantische context blijkt dat de pre-revisievorm niet bedoeld kan zijn (vb. 'Ik heb ene boek gekocht.' vs 'Ik heb een boek gekocht.') 4. Hetzelfde woord is eerder in de tekst wel correct getypt. 5. Een letter in het woord wordt vervangen door een letter die ernaast staat op het toetsenbord. <p>Voor onduidelijke gevallen is de stelregel dat het een typfout is als de pauze tussen de gemaakte fout en de revisie korter is dan één seconde (.). Is de pauze langer, dan wordt het als een spelfout gecodeerd. De achterliggende gedachte daarbij is dat het corrigeren van een typfout minder denktijd kost dan het oplossen van een spelfout (Bron: Stevenson e.a. 2006) NB. Meerdere typfouten in 1 woord of een combinatie van typfouten en spelfouten in 1 woord worden allemaal afzonderlijk gecodeerd. Zie extra uitleg onder 't kopje 'overige regels'. Vb. 89 – 91 vervangt 'iet' door 'niet'</p>
	33	Reviseren van stijl	<p>Wijzigingen van toon (passief/actief), aanspreekvorm (u/je), woordgebruik (synoniemen) e.d. in de tekst. Herformulering met nagenoeg zelfde betekenis (parafraseren) Woorden vervangen door synoniemen. Vb. 236-237 – 'is voornamelijk handig' → is in het eerste geval handig' 548 – 549 – vervangt 'leven' door 'van levensbelang'.</p>
	34	Reviseren van betekenis op woordniveau	<p>Wist een woord en typt een woord met een duidelijk andere betekenis (geen synoniem). Woordniveau is écht 1 woord (met evt. lidwoord erbij) of werkwoord in 2 delen. Vb. 218 – 219 – vervangt 'de favoriete' door 'hun favoriete'. Vb. 424 – wist het woord 'natuurlijk'</p>
Proces	Code	Naam	Omschrijving / Voorbeeld
	35	Reviseren van betekenis op zin(sdeel)niveau	<p>Wist deel van de zin en begint een nieuwe zin met een andere betekenis.</p>

			Zins(deel)niveau is alles dat duidelijk meer dan 1 woord is. Vb. 432 – wist ‘Het is logisch dat...’
	36	Reviseren van betekenis op alinea-niveau of hoger	Wist grotere tekstdelen en begint een nieuwe alinea met een andere betekenis.
	37	Niet geslaagde revisie	Wist een woord maar typt het woord daarna opnieuw. Vb. 296 – 299 – wist ‘kan’ en typt daarna weer ‘kan’.
	40	Overige Revisies	Restcategorie voor revisies die niet onder te brengen zijn in andere categorieën. Voorbeelden: - Soms zijn revisies geel gemarkeerd in het protocol en staat er ‘BS 1: ?’ . Dat betekent dat niet te achterhalen was wat er precies gewist werd. Vb. 474 & 564. - Soms wordt er één letter getypt (vaak ’n hoofdletter) waarna die ene letter wordt vervangen door ’n ander woord. Of dit ’n tyfout, betekenis wijziging of iets anders is, valt niet objectief vast te stellen. Daarom plaatsten we dergelijke revisies in deze categorie. Vb. 239 - ‘N’ , 379 – ‘E’